

ידיעות המדור לספריות

הבעיה היא איפוא: כיצד להכליל במסגרת מיון זו, לפי השקפתנו, את העניינים הלאומיים, המדיניים והחברתיים, שבינתים נתרחבו ורבו, בלי לפגוע במבנה השיטה וסימניה הבין-לאומיים. מטרת ההצעה של שיטת המיון שבתרה הועדה, אמר המרצה, כפולה היא:

א. פתרון בעיית מיונה של הספרות על היהודים והיהדות.

ב. הקניית שיטה נוחה וקלה לצרכיו של ספרן בספריה עממית. ההרצאה נמסרה שכה ארבע שעות ולוותה דוגמאות רבות. דברי המרצה עוררו התענינות מרובה והשומעים שאלו שאלות המעידות על תפיסת השיטה והבנתה.

הח' א. גורודינסקי (ספרן ראשי ומדריך בצה"ל) הסביר את כללי המיון לפי הלוחות שהוצאו בסטנסיל ע"י המדור לספריות, בלוחי אימונים בכתב ובעל-פה (מחזור הרצאות של 17 שעות). הרבה וויכוחים נתעוררו בשעות אלה, המלמדים על ערותם של השומעים לבעיות המיון.

הח' סופיה יודין, מנהלת גנוז המדינה והספרייה, הרצתה על הקטלוג, ערכו, שיטתו וכלליו. ההרצאות לווו בדוגמאות (7 שעות). הח' ראובן לוי הדריך את המתלמדים בעריכת כרטיסי הקטלוג (10 שעות) לפי הכללים שלמדו. עבודה זו נעשתה בענין רב, כיון שהקטלוג הוא עמוד התווך בספרייה ומכשיר-עבודתו היומיומי של הספרן.

הסופר והביבליוגרף ג. קרסל הרצה 5 שעות על הביבליוגרפיה הכללית והעברית וערכה השמושי לגבי הספרן, הקורא והמעייין. בסיכום דבריו עמד המרצה על החסרון בחומר ביבליוגרפי עברי, והדגיש כי זה האחרון תובע עבודה רבה ומאומצת, כדי לעשותו למכשיר שימושי יעיל. הוא קרא לספרנים להשתמש בביבליוגרפיה, במידה שישנה

קורס לספרנים, בשלב ב', מחזור ב', התקיים מטעם המדור לספריות בימים ג'—י"ב בטבת תשי"ב — 1—10 בינואר 1952, בבית הספר לפעילי ההסתדרות בתל-אביב. בדברי ברכה קצרים פתח הח' ר. לוי את הקורס והודיע על תכנית ההרצאות והעבודה המעשית.

ד"ר פ. וולטש (מן הספרייה הלאומית) הרצה על תולדות שיטות המיון והתפתחותן. בראשונה עמד המרצה על ההקשר והקשר בין מיון המדעים למיון הספרים; הרחיב את הדיבור על התפתחות שיטות המיון השונות, יסודן העיוני ויעילותן המעשית, הכל בלוחי דוגמאות מסבירות. "עדיין לא נאמרה המלה האחרונה בשיטות המיון, כל אחת ומעלותיה וחסרונותיה, אולם הזיקה לשיטת מיון כיום היא דבר שבהכרח בין לספרייה גדולה ובין לקטנה, ואם כן יש טעם להמליץ על שיטת המיון העשורנית, לפי שיטת דיואי, תוך תיאום לצרכים המיוחדים אשר במיון ספרות היודאיקה". למסקנה זו הגיע המרצה הנכבד בסוף מחזור הרצאותיו (7 שעות).

נושא הרצאתו של ד"ר י. יואל (מן הספרייה הלאומית) היה: "בעיות מיון הספרים על נושאים יהודיים לפי שיטת דיואי וההצעות שהועלו לפתרון על ידי ועדת המיון המשותפת של המדור לספריות ובית-הספרים הלאומי והאוניברסיטאי". המרצה עמד בהרצאת-המבוא על הקושי המיוחד של ספרות ישראל בשיטת המיון לפי דיואי, עקב ההנחה המוטעית שהיתה מקובלת בין הגויים וגם בין המתבוללים היהודים, כי עם חורבן מדינתנו חדלנו להתקיים כעם עצמאי החי חיים לאומיים, — צמצם דיואי את תולדות ישראל וספרותו והעמידן על התקופה העתיקה בלבד, ואילו המשכן של ספרותנו ותולדותינו מיון לפי העמים והמדינות שבתוכן ישבנו.

את התופעה החיובית, כי יחד עם התר-
גומים מן הספרות החקלאית הקלסית
יצאו בלשוננו גם ספרי מקור שאינם
נופלים ברמתם מספרים מקבילים להם
בלועזית. יחד עם זה הזכיר המרצה כי
רוב הספרים הטובים בחקלאות יצאו
בהוצאות הספרים של תנועת העבודה.

הרצאותיהם של שני המרצים האחרו-
נים לא ניתנו כשעורים בספרות העב-
רית ולא כהרצאות בקורת על סופרים,
אלא הסבר מקיף מה עשוי למצוא הספ-
רן והקורא בספרות העברית שהופיעה
עד היום ומה היא חסרה עדיין; דבריהם
שמשו תרומה לגישה ספרנית לספרות.

הח' ר. לוי, מנהל הקורס, ערך שיחות
תפשיות (3 שעות) שבהן נגעו המתלמ-
דים בשאלות שהן מחוץ לתחומי הקורס,
וכן על עניינים שנשארו סתומים או שלא
נתחוררו להם די הצורך בהרצאות.

משתתפי הקורס בקרו בספריה המר-
כזית ובגנזך-המדנה בהדרכת הח' סו-
פיה יודין.

במסיבת הסיום, שהשתתפו בה גם
המרצים מתל-אביב, נאמרו ע"י המת-
למדים דברי הערכה על הקורס ועל
האכסניה שלו, והובעה המשאלה כי
דברי ההרצאות יצאו לאור בדפוס. המסי-
בה נסתיימה בעתון היתולי בעל-פה.

ולהדריך את הקורא בנתיבותיה, למען
הפיק את התועלת שעשויה היא להביא
לנעזרים בה. המרצה ציין כי הביבליו-
גרפיה ודרכי השימוש בה זרים עדיין
לספרן, כמו לרוב צבור הקוראים בישראל.
ראל. הרצאתו של ג. קרסל עוררה הת-
ענינות רבה בקהל השומעים.

ד"ר ורסיס (מרצה בביה"ס לפעילי
ההסתדרות) הרצה על תורת הספרות
העברית ותולדותיה (5 שעות), על הספ-
רות העברית (5) ועל ההיסטוריוגרפיה
העברית (5 שעות).

בהרצאת-המבוא לסדרת ההרצאות
תאר המרצה את גישותיהם של סופרים
שונים בנושא זה על צדדיו השונים. על
ידי ניתוח ספרותי עמד המרצה על הספ-
רים החשובים של סוג ספרות זה והס-
ביר את האידיאולוגיה של הסופרים
והשוני שביניהם. וכמו-כן ציין המרצה
את ההתאמה הדרושה בין הספר וקוראו.

י. בן-שם (מנהל ספרית המרכז-החק-
לאי) הרצה על בעיות החקלאות בישראל
(5 שעות) ועל תפקידה של הספרות
לשמש לה עזר וסעד בהתפתחותה. בנת-
חו את ספרותנו החקלאית הראה המרצה
על ניצני הספרות שיצאו במקצוע זה
בשנים האחרונות. — המקנים ידיעות
מעשיות ועיוניות. כן עמד בדבריו על
החסר עוד בשטח זה. בסיכום דבריו ציין